

CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA

Broj: 02- 03- 7619/1

Podgorica, 27. avgust 2012. godine

MINISTARSTVO EKONOMIJE
-n/r ministru, g-dinu Vladimiru Kavariću-

Poštovani gospodine Kavariću,

Na osnovu Vašeg akta, kojim se traži mišljenje na Predlog zakona o potrošačkim kreditima, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

U vezi sa članom 30, sugerišemo da, shodno odredbama predviđenim Predlogom zakona, Ministarstvo finansija ne može biti organ koji vrši nadroz nad sprovođenjem ovog Zakona. Stoga, predlažemo brisanje riječi: "Ministarstvo finansija" iz navedene odredbe.

Istovremeno, ukazujemo da se Predlogom zakona uvode nove obaveze Centralnoj banci Crne Gore, stoga u tom dijelu predlažemo da resorno Ministarstvo ekonomije pribavi saglasnost Centralne banke Crne Gore na rješenja Predloga zakona.

Na osnovu uvida u dostavljeni tekst i izvještaj o analizi uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, nijesu potrebna dodatna finansijska sredstva, Ministarstvo finansija sa aspekta budžetskih implikacija, nema primjedbi na Predlog zakona o potrošačkim kreditima.

S poštovanjem,

MINISTAR
dr Milorad Katnić

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo ekonomije
NAZIV PROPISA	Predlog zakona o potrošačkim kreditima
<p>1. Definisanje problema</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? 	
<ul style="list-style-type: none"> - Naglašavamo da se radi o prvom zakonu koji uređuje odnos potrošača kao fizičkog lica sa kreditorom (banke, lizing kuće, njihovi zastupnici i trgovci). Kao što je poznato, problem naplate plasiranih kredita, kao i problem urednog vraćanja odobrenih kredita od strane potrošača značajno opterećuje poslovni ambijent u Crnoj Gori. Napominjemo da je ovo zakon koji uređuje odnos kreditora i fizičkog lica kao slabije ugovorne strane i samim tim strane koja je često neobaviještena ili nedovoljno obaviještena o svojim pravima i obavezama koja proističu iz zaključenog ugovora. Na taj način se, kao što smo naveli, javlja problem i za kreditora zbog neurednog izvršavanja kreditnih obaveza od strane potrošača, a takođe i sam potrošač često ulazi u obaveze koje ne može ispuniti i koje često po njega završavaju ugrožavanjem životnog standarda i nemogućnošću zadovoljavanja pojedinih osnovnih životnih potreba. Postojećim zakonskim okvirom koji proizilazi iz Zakona o obligacionim odnosima i Zakona o zaštiti potrošača nijesu se adekvatno štitila prava potrošača – korisnika kredita tj nijesu se štitila na način na koji se to radi u razvijenom svijetu, zbog čega se često potrošač nalazio u situaciji da je plaćao nesrazmjerno visoke troškove raskida ugovora, troškove obrade kredita, kao i troškove promjene kamatnih stopa. - Uzroci problema su nepostojanje kvalitetne zakonske regulative i neadekvatna informisanost potrošača, kako u pogledu obračuna kamata i naknada, tako i u pogledu obaveza koje nastaju zaključenjem ugovora. - Glavna posljedica problema je ugrožavanje životnog standarda potrošača, posebno kada se radi o kreditu koji se ugovara sa promjenjivom kamatnom stopom. Posljedice problema se javljaju i kod prekoračenja na računu i kada potrošač prijevremeno otplaćuje kredit, kojom prilikom banke po nekoj sopstvenoj, često netransparentnoj formuli obračunavaju izgubljenu dobit, čime se značajno utiče na životni standard potrošača. Posljedice problema se često javljaju i kod banaka koje teško dolaze do naplate svojih kredita zbog nemogućnosti potrošača da redovno izmiruje dospjele obaveze, a usled loše procjene kreditne sposobnosti potrošača. Glavna posljedica neadekvatne informisanosti je uzimanje kredita od strane potrošača pod uslovima pod kojima nijesu u mogućnosti da izvrše povraćaj tih kredita. - Oštećeni su potrošači. Potrošači kao slabija strana u ugovornom odnosu često su izloženim plaćanjima većih troškova nego što su u trenutku zaključenja ugovora bili obaviješteni. Takođe, potrošači su izloženi značajnijim troškovima prilikom prijevremene otplate kredita. - Nepostojanje ovog zakona uzrokovalo bi dalje povećanje broja oštećenih potrošača, značajnu 	

neinformisanosti potrošača o svojim pravima (između ostalog o pravima u predugovornoj i fazi zaključenja ugovora, pravu na raskid ugovora i prijevremenu otplatu), lošiji životni standard potrošača itd.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Cilj donošenja ovog zakona je podizanje nivoa zaštite prava potrošača na nivo zemalja Evropske unije i razvijenog svijeta. Takođe, donošenjem zakona unaprijediće se zaštita potrošača prilikom zaključivanja ugovora o potrošačkim kreditima na finansijskom i realnom sektoru, adekvatnije će se informisati potrošači o svojim pravima u svim fazama - kod oglašavanja, predugovornog informisanja i samog ugovora, a posredno će se uticati na bolji životni standard potrošača smanjenjem prostora bankama za obračunavanje nerealnih troškova. Ovim zakonom će se uticati i na eliminisanje korišćenja nepoštenih odredbi u ugovorima i nepoštene poslovne prakse.
- Navedeni ciljevi su dosljedni sa Nacionalnom strategijom zaštite potrošača za period 2010-2012.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

- Glavna i neophodna opcija je usvajanje predloženog zakona. Neregulatorna opcija je dobrodošla u smislu jačanja svijesti potrošača o svojim pravima.
- Izabrana opcija je neophodna zbog obaveze usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa relevantnim izvorima prava Evropske unije, kao i iz razloga što pojedine probleme koji se pokušavaju riješiti ovim zakonom nije moguće riješiti na drugi način (kao što su obaveze informisanja potrošača kod efektivne kamatne stope, obračun troškova prijevremene otplate, dostavljanje izvještaja za određene ugovore o kreditu i sl.).

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Ovaj zakon uticaće kako na kreditore tako i na potrošače. Pozitivna uticaji na potrošače su ti što će potrošači imati adekvatne informacije o troškovima kredita koje uzimaju, mogućnost da prijevremeno otplate kredit i mogućnost kvalitetne zaštite svojih prava pred nadležnim organima. Pozitivni uticaji na kreditore, posebno kod nebankarskog sektora, su ti što zakon predviđa postojanje kreditnog registra koji će kreditorima omogućiti kvalitetniju procjenu kreditne sposobnosti potrošača. Jasno definisani uslovi kreditnog ugovora sprječavaće potrošača u traženju nerealnih zahtjeva. Pozitivan uticaj na kreditore je i povećanje konkurentnosti među kreditorima, s obzirom da će donošenje zakona uticati na povećanje transparentnosti i nemogućnost uračunavanja skrivenih troškova.
- Ne postoji negativan uticaj zakona.

- Primjena ovog propisa ne donosi nikakve troškove potrošačima. Zakon definiše dodatne troškove za kreditore u dijelu dodatnog informisanja potrošača o njihovim pravima.
- Troškovi koji će nastati kao posljedica donošenja ovog zakona su minimalni u odnosu na uslove na bankarskom tržištu koji će se stvoriti njegovom primjenom.
- Ovim propisom se podstiče zdrava konkurencija na tržištu.
- Ne postoje biznis barijere. Administrativna opterećenja predviđaju se u dijelu postojanja obaveze upisa u evidenciju kreditora i kreditnih posrednika kao neophodnog preduslova za obavljanje djelatnosti potrošačkog kreditiranja.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Nijesu potrebna dodatna sredstva za implementaciju propisa.
- Vidjeti prethodni odgovor.
- Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Vidjeti prvi odgovor.
- Predviđeno je donošenje novih podzakonskih akata, ali iz istih neće proisteći finansijske obaveze.
- Primjenom zakona ostvariće se prihod za budžet Crne Gore u dijelu naplate novčanih kazni izrečenih za povrede odredbi ovog zakona.
- Nije korišćena nijedna metodologija
- Iznos prihoda trenutno nije moguće utvrditi s obzirom da se predmetna materija reguliše po prvi put u Crnoj Gori, pa trenutno nije moguće dati pretpostavku o broju potencijalnih povreda odredbi ovog zakona, kao i eventualnom iznosu kazni izrečenih za navedene povrede.
- Da
- Da, iste su uvažene u dijelu vođenja evidencije i nadzora nad davaocima finansijskog lizinga i njihovih kreditnih posrednika i uključene su u tekst propisa.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertna podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).

- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

- U izradi Nacrta zakona o zaštiti potrošača učestvovao je Damir Kaufman - GIZ AIM ekspert IPA 2009/ AIM Projekat.
- Direktne konsultacije u postupku izrade zakona su obavljene sa Ministarstvom finansija i Centralnom bankom crne Gore. U skladu sa vladinom Uredbom o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona ("Službeni list Crne Gore", broj 12/12) organizovana je javna rasprava na kojoj su svi zainteresovani subjekti pozvani da daju svoje primjedbe, predloge, mišljenja i sugestije. U okviru javne rasprave organizovana su i tri okrugla stola, u Podgorici, Bijelom Polju i Baru. Na okruglim stolovima su, između ostalih, prisustvovali Bankarski ombudsman, nevladine organizacije za zaštitu potrošača, predstavnici udruženje banaka, predstavnici pojedinih crnogorskih banaka i mikrokreditnih finansijskih institucija, kao i predstavnici pojedinih crnogorskih preduzeća.
- Prihvaćene su sugestije Centralne banke Crne Gore u dijelu nadzora nad sprovođenjem zakona i retroaktivne primjene pojedinih odredbi zakona, kao i primjedbe Ministarstva finansija u u dijelu vođenja evidencije i nadzora nad davaocima finansijskog lizinga i njihovih kreditnih posrednika.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

- S obzirom da predlog zakona predviđa odloženu primjenu u cilju tehničkih priprema kreditora za primjenu novog zakona smatramo da ne postoje potencijalne prepreke za implementaciju propisa.
- Pojačan nadzor nad sprovođenjem zakona.
- Povećanje konkurentnosti na kreditnom tržištu, smanjenje broja sporova između potrošača i kreditora, a takođe će relevantan parameter biti i broj pokrenutih prekršajnih postupaka prema kreditorima za povrede odredbi ovog zakona.
- Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo finansija i Centralna banka Crne Gore.

Datum i mjesto

05.07.2012.

Podgorica

Starješina

POMOĆNIK MINISTRA

Zoran Perišić

